maskin från greve Ruuth vid Höganäs stenkolsgruva. Det skulle dock vara svårt att få hit den på grund av kriget, som stoppat mycket av sjöfarten genom Öresund.

Kanalbolaget träffade därför ett avtal med Samuel Owen om leverans av en ångmaskin om tio hästars kraft med tillhörande pumpverk. Owen lovade att anläggningen skulle vara klar i augusti 1811, men olika förseningar gjorde att den inte kunde tas i bruk förrän sommaren 1813. Efter krigsslutet inköptes även en engelskbyggd maskin från Höganäs.

Owen som person

Det finns inte många uppgifter om hur Owen var som person. Professor Jonas Bagge berättade dock i en biografi att Owen var liten och undersätsig, ljuslätt, med glatt ansikte och små bruna spelande ögon och i sitt umgänge mycket livlig.[75] I släkten har det också spritts en uppfattning att han var en stor kvinnotjusare.

Överdirektören Sven Almqvist vid Motala Verkstad berättade något i samma stil i jubileumsboken *Verkstäderna*, nämligen att Samuel Owen en dag såg framför sig på gatan en dam med ovanligt vacker figur. Hans nyfikenhet var väckt, varför han påskyndade sina steg och gick om henne för att se vem den sköna kunde vara, men utropade häpen: ”Åh, det är ju du!” Det var hans hustru Lisette. Han borde dock ha kunnat känna igen sin hustrus ryggtavla, vilken mången gång fått tjäna som staffli, då han på promenad fick idén till någon ny båtmodell.[76]

Lisette Owen. Teckning av Maria Röhl 1837.

Sven Almqvist hade också hört att Owen en gång nös så häftigt i ett portvalv, att man kunde befara ett mindre jordskalv. En ung dam gick just förbi och blev så skrämd att hon började springa. Owen, som ville lugna henne, sprang efter, men detta gjorde hennes förskräckelse ännu större, så att det blev en ganska munter språngmarsch för bägge två.

Det finns inte många uppgifter om hur Samuel

Owen gjorde sina tekniska konstruktioner, som ofta var mycket personligt färgade. Ingenjör Johan Henric Sundström, som var elev vid Owens verkstad i slutet av 1830-talet, har berättat att Owen helst skissade med sin käpp på gårdsplanen eller med krita på kontorsgolvet eller någon av dörrarna i verkstaden. En gång på en ångbåtsresa fick däcket tjänstgöra som ritbräde och var vid framkomsten fullritat med kritfigurer.[77]

Långivare

För att kunna bygga upp en lönsam verkstadsrörelse måste Samuel Owen låna från olika finansiärer. Han hade inte någon egen förmögenhet, och vid den här tiden fanns ingen modern bankrörelse i Sverige.

Redan under sin tid vid Bergsunds gjuteri hade Owen fått god kontakt med några skickliga bergstekniker, framför allt de förut omnämnda Anders Fredrik Rosenborg, Gustaf Broling och Eric Thomas Svedenstierna. De försökte sedan på olika sätt hjälpa Owen att klara sin ekonomi. Den som först kom till Owens hjälp var Rosenborg. Till Jernkontorets fullmäktige lämnade han in en skrivelse på våren 1811 där han berömde vad Owens verkstad redan uträttat för olika näringar och i synnerhet järnmanufakturerna. Han hoppades att brukssocieteten med nöje skulle understödja ett sådant pionjärföretag, helst med ett kontantbidrag. Owen fick dock inte något bidrag, men i maj 1811 beslöt brukssocieteten att han skulle få låna upp till 3 000 riksdaler banko från Jernkontoret under ett halvår mot fem procents ränta för inköp av material till gjuteriet, med Rosenborg som garant.[78]

Rosenborg var en skicklig tekniker, som hade gjort prov med puddling vid Klosters bruk under åren 1811 till 1814. Puddling var en engelsk metod att göra smidbart järn som Henry Cort uppfunnit på 1780-talet och som gav en jämn produkt. Där användes stenkol, men Rosenborg försökte istället puddla med träkol. Han hade tidigare försökt få Jernkontoret intresserat av denna teknik utan att lyckas. Rosenborg hade rätt god framgång i sitt sista puddlingsförsök men fick ändå inget stöd från Jernkontoret. Han sålde därefter sitt bruk, kanske just på grund av bristen på stöd.[79]

Nya krigshandlingar, men fred 1814

Relationerna med Frankrike försämrades, och i januari 1812 tågade Napoleon med sina trupper in i Svenska Pommern. Kronprins Karl Johan valde nu att byta sida och aktivt ta ställning mot Frankrike. Han såg därför till att landets medverkan i kontinentalsystemet upphörde, och kriget mot England avslutades i juli 1812 med fred i Örebro.

Sverige ingick sedan allianser med England, Ryssland, Preussen och Spanien. Efter Napoleons misslyckade fälttåg in i Ryssland samlades dessa länder för en storoffensiv mot Frankrike och kronprins Karl Johan utsågs till befälhavare över nordarmén. Han